

OITI

UN ARMARIO
HABITABLE

Rafaela Salgueiro

Catàleg editat amb motiu de l'exposició

OITI · UN ARMARIO HABITABLE · Rafaela Salgueiro

Espai Zero, Centre de Documentació i Museu Tèxtil, Terrassa

Del 16 de maig al 31 de juliol de 2026

CONSULTORIA DEL PROJECTE

Yuji Kawasima

ASSESSORIA DEL PROJECTE

Nucli de Experimental Artístico - NOWHERE i curaduria de Cristiana Tejo

PERFORMANCE I ACTIVACIÓ DE L'OBRA

Caribe Montiel, Jonathan Guilherme

DOCUMENTACIÓ I REGISTRE VISUAL PER AL CATÀLEG

Julia Sarturi

TRACTAMENT D'IMATGES DEL REGISTRE VISUAL DEL CATÀLEG

Julia Sarturi

DOCUMENTACIÓ AUDIOVISUAL

Marie Fages

COORDINACIÓ

Helena Peña / Quico Ortega

CENTRE DE DOCUMENTACIÓ I MUSEU TÈXTIL

www.cdm.t.cat

DISSENY I MAQUETACIÓ

Txeni Gil, projectes gràfics i editorials

DATA DE L'EDICIÓ

Juny de 2026

C. SALMERÓN, 25
08222 TERRASSA
(BARCELONA)

ES UN CONSORCI DE:

Diputació
Barcelona

Ajuntament

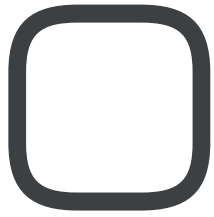
de Terrassa

OITI

UN ARMARIO
HABITABLE

Rafaela Salgueiro

UN ARMARIO
HABITABLE

PROYECTO

“OITI. Un armario habitable” es una investigación artística que explora la “poética del vestir” al fusionar indumentaria, cuerpo y arte. El proyecto concibe la indumentaria como una extensión simbólica y expresiva del cuerpo, desafiando percepciones tradicionales y proponiendo una nueva mirada sobre el acto de vestirse.

En la perspectiva de OITI, la ropa no es únicamente funcional ni ornamental; se convierte en un espacio dinámico que responde al movimiento, estableciendo un diálogo constante entre el cuerpo, el entorno y la performance.

Es interesante observar que el proyecto incorpora, en su propia concepción, una estructura de movilidad —tanto en el proceso de montaje como en el transporte.

La obra puede presentarse en su forma planificada (completamente desplegada), revelando su composición integral; sin embargo, su naturaleza versátil permite que se pliegue en múltiples partes, transformándose en una bolsa portátil. Esta característica refuerza el concepto de un objeto habitable y dinámico, que transita entre el espacio expositivo y el uso cotidiano, entre arte y funcionalidad.

PROJECTE

“OITI. Un armario habitable” és una investigació artística que explora la “poètica del fet de vestir” en fusionar indumentària, cos i art. El projecte concep la indumentària com una extensió simbòlica i expressiva del cos, desafiant percepcions tradicionals i proposant una nova mirada sobre l’acte de vestir.

En la perspectiva d’OITI, la roba no és únicament funcional ni ornamental; es converteix en un espai dinàmic que respon al moviment, establint un diàleg constant entre el cos, l’entorn i la *performance*.

És interessant observar que el projecte incorpora, en la seva pròpia concepció, una estructura de mobilitat, tant en el procés de muntatge com en el transport.

L’obra pot presentar-se en la seva forma planificada (completament desplegada), revelant la seva composició integral; tanmateix, la seva naturalesa versàtil permet que es plegui en múltiples parts i es transformi en una bossa portàtil. Aquesta característica reforça el concepte d’objecte habitable i dinàmic, que transita entre l’espai expositiu i l’ús quotidià, entre art i funcionalitat.

FORMA Y PATRONAJE

cuadrados, rectángulos y triángulos en diversas dimensiones.

MATERIALES

sarga de algodón reutilizada procedente de descarte textil.

COLORES Y PATRONES

elecciones cromáticas entre colores primarios y secundarios, en contrastes entre sí.

FUNCIÓN Y VERSATILIDAD

indumentaria ergonómica y modular, que pasa de cuadro a prenda mediante un gesto activador.

INSPIRACIÓN CONCEPTUAL

el movimiento artístico florentino *Archizoom Associati* (años 60-80), Nelson Leirner y su exposición “Preço de Custo” (1967), la diseñadora mexicana Carla Fernández, y Hélio Oiticica con sus “Parangolés” (1964).

RELACIÓN CON EL CUERPO Y EL ESPACIO

parte de una obra de arte hacia la dimensión de la experiencia, al modular la propia indumentaria.

CONTRIBUCIÓN A LA SOSTENIBILIDAD

aprovechar un patronaje sin desperdicio de residuos, incorporando al contexto de la moda otras maneras de vestirse.

FORMA I PATRONS

quadrats, rectangles i triangles de diverses dimensions.

MATERIALS

sarja de cotó reutilitzada procedent de rebuig tèxtil.

COLORS I PATRONS

tries cromàtiques entre colors primaris i secundaris, contrastats entre ells.

FUNCIÓ I VERSATILITAT

indumentària ergonòmica i modular, que passa de retall quadrat a peça de roba mitjançant un gest activador.

INSPIRACIÓ CONCEPTUAL

el moviment artístic florentí Archizoom Associati (anys 60-80), Nelson Leirner i la seva exposició “Preço de Custo” (1967), la dissenyadora mexicana Carla Fernández i Hélio Oiticica amb els seus “Parangolés” (1964).

RELACIÓ AMB EL COS I L'ESPAI

partint d'una obra d'art cap a la dimensió de l'experiència, en modular la indumentària.

CONTRIBUCIÓ A LA SOSTENIBILITAT

aprofitar un patronatge sense residus, incorporant al context de la moda altres formes de vestir.

“OITI. UN ARMARIO HABITABLE” de Rafaela Salgueiro, 2026

Habita en el acto de vestir una singular potencia de crear algo por sí y para sí. Una autonomía constituida en la construcción de lo cotidiano, en la repetición continua de un cuerpo situado en su tiempo y espacio, que realiza diariamente el mismo gesto y, al hacerlo, establece un repertorio de corporeidad expresiva.

“OITI. Un armario habitable” encarna esta cadencia al proponer una relación activa entre cuerpo y materia. Se trata de una investigación textil que presenta un método de creación artística basado en formas y patrones de combinaciones infinitas. Superficies que envuelven el cuerpo y revelan composiciones de indumentaria no convencionales, articuladas por una geometría compositiva que no determina su función. Corresponde al usuario activarla, experimentarla y decidir sobre sus confrontación y confort de sus elecciones.

Mediante el uso del color y el movimiento, OITI desarrolla una colección fundamentada en formas geométricas —cuadrados, rectángulos y triángulos— organizadas a partir de patrones construidos desde una planificación de residuo cero, utilizando la extensión completa del textil industrial en su dimensión universal de 150 cm de ancho, lo que permite múltiples posibilidades de uso y transformación. A partir de la manipulación, estas estructuras se convierten en indumentarias, estimulando la autonomía creativa y provocando reflexiones sobre el vestir y la identidad.

La investigación de Rafaela establece un diálogo con el pensamiento radical del colectivo italiano *Archizoom Associati*, en particular con la investigación *Vestirsi è facile* [Dressing is Easy], desarrollada por Lucia Bartolini y Dario Bartolini en el contexto de las investigaciones situadas en las intersecciones entre arte, arquitectura y diseño en la Italia de los años sesenta.

Partiendo del cuadrado como unidad geométrica elemental, el proyecto formula un pensamiento textil-industrial en el que la matriz plana se convierte en un dispositivo para múltiples construcciones del vestuario. Blusas, pantalones y monos emergen de esta lógica modular, desplazando la indumentaria hacia un campo de experimentación entre autonomía, relación y uso.

Lucia Bartolini llevó al arte, la moda y la arquitectura la esencia de la simplicidad de imaginar el vestir como algo tangible, mediante la síntesis de un objeto de diseño que prioriza la forma y, sobre todo, evidencia en su uso una posición de autonomía frente a la indumentaria textil. Reactivar su investigación junto a otras referencias vinculadas al pensamiento antropofágico brasileño trae como consecuencia para el trabajo una subversión del objeto artístico frente a su uso ergonómico, encontrando en formas definidas y líneas contrastantes la diversidad del vestirse. Un recordatorio de que el vestir deriva del cuerpo y que este lleva, en su principio, lo textil como composición.

“OITI. UN ARMARIO HABITABLE” de Rafaela Salgueiro, 2026

Habita en l'acte de vestir una singular potència de crear alguna cosa per si i per a si. Una autonomia constituïda en la construcció d'allò quotidià, en la repetició continuada d'un cos situat en el seu temps i espai, que realitza diàriament el mateix gest, i, en fer-ho, estableix un repertori de corporeïtat expressiva.

“OITI. Un armario habitable” encarna aquesta cadència en proposar una relació activa entre cos i matèria. Es tracta d'una investigació tèxtil que presenta un mètode de creació artística basat en formes i patrons de combinacions infinites. Superfícies que envolten el cos i revelen composicions d'indumentària no convencionals, articulades per una geometria compositiva que no en determina la funció. Correspon a l'usuari activar-la, experimentar-la i decidir sobre la seva confrontació i confort amb les diverses eleccions.

A través de l'ús del color i el moviment, OITI desenvolupa una col·lecció fonamentada en formes geomètriques —quadrats, rectangles i triangles— organitzades amb patrons construïts des d'una planificació de residu zero, emprant l'extensió completa del tèxtil industrial en la seva dimensió universal de 150 cm d'amplada, cosa que permet múltiples possibilitats d'ús i transformació. A partir de la manipulació, aquestes estructures esdevenen indumentàries que estimulen l'autonomia creativa i provoquen reflexions sobre el fet de vestir i la identitat.

La investigació de Rafaela estableix un diàleg amb el pensament radical del col·lectiu italià *Archizoom Associati*, en particular amb el projecte “Vestirsi è facile”, desenvolupat per Lucia Bartolini i Dario Bartolini en el context de propostes situades en les interseccions entre art, arquitectura i disseny en la Itàlia dels anys seixanta.

Partint del quadrat com a unitat geomètrica elemental, el projecte formula un pensament tèxtil industrial en el qual la matriu plana es converteix en un dispositiu per a múltiples construccions del vestuari. Bruses, pantalons i granotes emergeixen d'aquesta lògica modular, desplaçant la indumentària cap a un camp d'experimentació entre autonomia, relació i ús.

Lucia Bartolini va portar l'art, la moda i l'arquitectura a l'essència de la simplicitat d'imaginar vestir com quelcom tangible, mitjançant la síntesi d'un objecte de disseny que prioritza la forma i, sobretot, evidencia en el seu ús una posició d'autonomia davant la indumentària tèxtil. Reactivar-ne la investigació, juntament amb altres referències vinculades al pensament antropofàgic brasiler, té com a conseqüència per al treball una subversió de l'objecte artístic enfront del seu ús ergonòmic, que troba en les formes definides i línies contrastants la diversitat del vestir-se. Un recordatori que el vestir deriva del cos i que aquest porta, en principi, allò tèxtil com a composició.

Performance de activación de la obra

Como continuidad de la investigación de Rafaela Salgueiro, la inauguración de “OITI. Un armario habitable” ha contado con una performance de activación de la *Obra 03 de la serie OITI*, conducida por los artistas Caribe Montiel y Jonathan Guilherme.

La activación expande la obra hacia el campo de la experiencia, desplazándola de su condición de objeto hacia una práctica relacional. Cuerpo, materia e indumentaria pasan a operar como una estructura viva, en continua transformación.

La acción propone percibir los caminos que la estructura crea. A lo largo de su activación, aproximar, separar, desplazar se convierten en gestos de composición colectiva, haciendo emerger un organismo textil en movimiento.

El público ha sido invitado a participar y manipular la obra con la mediación de los artistas Caribe Montiel y Jonathan Guilherme, integrándose en esta construcción colectiva y activando los dispositivos de la obra en cuestión.

Performance d'activació de l'obra

Com a continuïtat de la investigació de Rafaela Salgueiro, la inauguració d'“OITI. Un armario habitable” ha comptat amb una performance d'activació de l'*Obra 03 de la sèrie OITI*, conduïda pels artistes Caribe Montiel i Jonathan Guilherme.

L'activació expandeix l'obra cap al camp de l'experiència, desplaçant-la de la seva condició d'objecte cap a una pràctica relacional. Cos, matèria i indumentària passen a operar com una estructura viva, en contínua transformació.

L'acció proposa percebre els camins que l'estructura crea. Al llarg de la seva activació, aproximar, separar, desplaçar es converteixen en gestos de composició col·lectiva, que fan emergir un organisme tèxtil en moviment.

El públic ha estat convidat a participar en l'obra i manipular-la amb la mediació dels artistes Caribe Montiel i Jonathan Guilherme, integrant-se en aquesta construcció col·lectiva i activant-ne els dispositius.

Performers

Jonathan Guilherme

Jonathan Guilherme es un actor nacido en Araçatuba, en el interior de São Paulo, cuya trayectoria se construye entre desplazamientos, descubrimientos y reinversiones. Formado por la vida en las canchas de voleibol a lo largo de Brasil, encontró en la experiencia y el movimiento una parte esencial de su identidad. Tras siete años en Río de Janeiro, se trasladó a Barcelona impulsado por el amor y por las transformaciones que este conlleva.

Ganó reconocimiento al participar en la premiada película *O Riso e a Faca*, que lo llevó a festivales como Cannes 2025 y el Festival de Río. Su recorrido artístico sigue expandiéndose con el proyecto “Barrio Purpurina”, dirigido por un cineasta amazense que refuerza su confianza en sí mismo. Jonathan se define como un ser en constante descubrimiento, cuestionando etiquetas y expectativas sociales, y encuentra en la tensión entre sombra y luz el origen de una poética donde transforma el dolor en expresión.

Jonathan Guilherme és un actor nascut a Araçatuba, a l'interior de São Paulo, la trajectòria del qual es construeix entre desplaçaments, descobriments i reinversions. Format per la vida en les canxes de voleibol al llarg del Brasil, va trobar en l'experiència i el moviment una part essencial de la seva identitat. Després de set anys a Rio de Janeiro, es va traslladar a Barcelona impulsat per l'amor i per les transformacions que aquest implica.

Va guanyar reconeixement al participar a la premiada pel·lícula *O Riso e a Faca*, que el va portar a festivals com Cannes 2025 i el Festival de Río. El seu recorregut artístic segueix en expansió amb el projecte “Barrio Purpurina”, dirigit per un cineasta amazònic que reforça la confiança en si mateix. Jonathan es defineix com un ésser en constant descobriment, que qüestiona etiquetes i expectatives socials, i troba en la tensió entre ombra i llum l'origen d'una poètica en què transforma el dolor en expressió.

Caribe Montiel

Caribe Montiel es artista visual, *performer* y diseñador de vestuario venezolano. Su práctica se sitúa en la intersección entre lo corporal, lo ritual y lo audiovisual, explorando los límites del género, la descolonización del cuerpo y las formas de encarnación queer desde una perspectiva situada entre América Latina y Europa.

Ha desarrollado prácticas en residencias y presentaciones como *Campamento Antígona* en Conde Duque (Madrid, 2025), con Andrés Jiménez; *Agua Brava* con Ernesto Artillo (Andalucía, 2025); una residencia colaborativa en Barranquilla (2023), con Hellvira Lavey Dracul; y una residencia en Madrid con Simon(e) Lapaetau. Más recientemente, presentó *Kreatur Gesundbrunnen* durante la Berlin Art Week (2025) y *Cada quien hace de su culo un florero* en el Answer Queer Festival (2025), ambos en colaboración con Simon(e) Lapaetau.

Paralelamente, en su trayectoria en moda, estilismo y dirección de arte nutre una práctica desde la construcción estética, la creación de imágenes y la generación de experiencias sensoriales y escénicas. A través de una estética mutante que fusiona vestuario, escenografía, archivo vivo y restos coloniales, su trabajo propone una forma de “colonización inversa”: un cuerpo desobediente que atraviesa geografías y temporalidades como acto de memoria, resistencia y encarnación radical.

Caribe Montiel és artista visual, *performer* i dissenyador de vestuari veneçolà. La seva pràctica es situa en la intersecció entre allò corpori, allò ritual i allò audiovisual, i explora els límits del gènere, la descolonització del cos i les formes d'encarnació queer des d'una perspectiva situada entre Amèrica llatina i Europa.

Ha desenvolupat pràctiques en residències i presentacions com *Campamento Antígona* a Conde Duque (Madrid, 2025), amb Andrés Jiménez; *Agua Brava*, amb Ernesto Artillo (Andalusia, 2025); una residència col·laborativa a Barranquilla (2023), amb Hellvira Lavey Dracul; i una residència a Madrid amb Simon(e) Lapaetau. Més recentment, va presentar *Kreatur Gesundbrunnen* durant la Berlin Art Week (2025) i *Cada quien hace de su culo un florero* a l'Answer Queer Festival (2025), ambdós en col·laboració amb Simon(e) Lapaetau.

Paral·lelament, dins la seva trajectòria en moda, estilisme i direcció d'art, nodreix una pràctica des de la construcció estética, la creació d'imatges i la generació d'experiències sensorials i escèniques. A través d'una estètica mutant que fusiona vestuari, escenografia, arxiu viu i restes colonials, el seu treballa proposa un forma de “colonització inversa”: un cos desobedient que travessa geografies i temporalitats com a acte de memòria, resistència i encarnació radical.

Rafaela Salgueiro

(Mogi das Cruzes, Brasil, 1991) Artista visual multidisciplinar y educadora. Trabaja entre los universos del arte y la moda con el objetivo de unificar estas dos potencias creativas. Como consecuencia de sus investigaciones, la artista presenta nuevas posibilidades lingüísticas entre cuerpo y materia para abordar cuestiones del inconsciente y de la sensibilidad, abriendo formas de contacto con otras realidades materiales.

Graduada en Diseño de Moda por el Senac São Paulo, BR Rafaela completó un máster en Artes Plásticas en el Círculo de Bellas Artes, en Madrid. Su investigación se desarrolla en la intersección entre arte, textil e instalación, con foco en el inconsciente y en la transformación de las materias.

Entre sus trabajos recientes, destaca la presentación de su proyecto textil modular “OITI. Un armario habitable” en el Centro de Estudios del Museo Reina Sofía, en Madrid, en el marco del programa Maison Motor con curaduría de Yuji Kawassima (2025), así como la instalación textil “Nuevas Formas de Afecto y Sensibilidad – Una Proposición Textil entre el Tiempo y el Espacio”, ganadora del programa de exposiciones para artistas emergentes de la Universidade de Coimbra | CAPC, en Portugal (2024).

También forma parte de este conjunto la exposición “Nervio Blando”, trabajo colaborativo realizado junto al artista Theo Firmo (Galería Formato Cómodo, Madrid, 2025), además de su participación, junto a la artista Duda Affonso, en la exposición colectiva “TextilFEST – Festival de Creación Textil Contemporánea”, en la muestra “Transformations”, en el Museu de la Pell d’Igualada, con curaduría de Lala de Dios (España, 2025), con la obra Grão de Areia, Plástico Bolha, cuya movilidad internacional fue viabilizada por el apoyo a la internacionalización de la Fundação Calouste Gulbenkian.

Anteriormente realizó la obra instalativa “Choreographic Atlases”, seleccionada por la Fundação Calouste Gulbenkian

y exhibida en Grønbechs Gård – Bornholm’s Centre for Crafts (Dinamarca, 2023), en col·laboració con Kantika Wissing y Barbara Cordeiro.

En el ámbito pedagógico, ha formado a más de 100 participantes en su taller Autonomía en la Costura, investigando la moda como lenguaje artístico y proponiendo plataformas críticas y poéticas que atraviesan cuerpo, arte, moda y política.

(Mogi das Cruzes, Brasil, 1991) Artista visual multidisciplinària i educadora. Treballa entre els universos de l'art i la moda amb l'objectiu d'unificar aquestes dues potències creatives. Com a conseqüència de les seves investigacions, presenta noves possibilitats lingüístiques entre el cos i la matèria per abordar qüestions de l'inconscient i de la sensibilitat, obrint formes de contacte amb altres realitats materials.

Graduada en Disseny de Moda pel Senac São Paulo, BR, Rafaela Salgueiro completà un màster en Arts Plàstiques al Círculo de Bellas Artes de Madrid. La seva investigació es desenvolupa en la intersecció entre art, tèxtil i instal·lació, amb focus en l'inconscient i en la transformació de les matèries.

Entre els seus treballs recents, destaca la presentació del projecte tèxtil modular “Oiti, un Armario Habitable” al Centre d'Estudis del Museo Reina Sofía (Madrid), en el marc del programa Maison Motor, amb curadoria de Yuji Kawassima (2025), així com la instal·lació tèxtil “Nuevas Formas de Afecto y Sensibilidad – Una Proposición Textil entre el Tiempo y el Espacio”, guanyadora del programa d'exposicions per a artistes emergents de la Universidade de Coimbra | CAPC, a Portugal (2024).

També forma part del seu treball l'exposició “Nervio Blando”, treball en col·laboració amb l'artista Theo Firmo (Galeria Formato Cómodo, Madrid, 2025), a més de la seva participació, juntament amb Duda Affonso, en l'exposició col·lectiva

“TextilFEST – Festival de Creación Textil Contemporánea”, a la mostra “Transformations”, del Museu de la Pell d'Igualada, amb curadoria de Lala de Dios (Espanya, 2025), amb l'obra Grão de Areia, Plástico Bolha, la mobilitat internacional de la qual va donar viabilitat la Fundação Calouste Gulbenkian.

Anteriorment, realitzà la instal·lació “Choreographic Atlases”, seleccionada per la Fundação Calouste Gulbenkian i exhibida a Grønbechs Gård – Bornholm’s Centre for Crafts (Dinamarca, 2023), en col·laboració amb Kantika Wissing i Barbara Cordeiro.

En l'àmbit pedagògic, ha format més de 100 participants en el seu taller Autonomía en la Costura, on investiga la moda com a llenguatge artístic i proporciona plataformes crítiques i poètiques que travessen cos, art, moda i política.

AGRAÏMENTS

Agraeixo al nucli d'experimentació artística NOWHERE, Lisboa, PT, la seva fraternitat davant les condicions migratòries, ja que ha construït ponts d'art i comunicació en plataformes internacionals, i ha fet possibles trobades, desplaçaments i continuïtats per a aquesta investigació.

Un agraïment especial a la curadora Cristiana Tejo i l'artista Patricia Black pel seu constant estímul en el procés i desplegament d'aquest treball.

Per l'assessorament en l'estructuració del projecte, agraeixo a Bandim —taller de costureres immigrants de Lisboa, cedit per a la comunitat d'Arroios, Lisboa, Portugal— l'oferiment de l'espai i la infraestructura fonamentals per a la concepció d'aquesta obra a gran escala.

La realització no hauria estat possible dins de les limitacions del meu propi àmbit de creació.

AGRADECIMIENTOS

Agradezco al núcleo de experimentación artística NOWHERE, Lisboa, PT, cuya fraternidad frente a las condiciones migratorias ha construido puentes de arte y comunicación en plataformas internacionales, haciendo posibles encuentros, desplazamientos y continuidades para esta investigación.

Un agradecimiento especial a la curadora Cristiana Tejo y a la artista Patricia Black, por su constante estímulo en el proceso y los despliegues de este trabajo.

Por la asesoría en la estructuración del proyecto, agradezco a Bandim —taller de costureras inmigrantes de Lisboa, cedido para la comunidad de Arroios, Lisboa, Portugal— por ofrecer el espacio y la infraestructura fundamentales para la concepción de esta obra a gran escala, cuya realización no habría sido posible dentro de las limitaciones espaciales de mi propio ámbito de creación.

C. SALMERÓN, 25
08222 TERRASSA
(BARCELONA)

ÉS UN CONSORCI DE:

Diputació
Barcelona

Ajuntament de Terrassa